

Swedish B – Higher level – Paper 1
Suédois B – Niveau supérieur – Épreuve 1
Sueco B – Nivel superior – Prueba 1

Monday 8 May 2017 (afternoon)
Lundi 8 mai 2017 (après-midi)
Lunes 8 de mayo de 2017 (tarde)

1 h 30 m

Text booklet – Instructions to candidates

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

Livret de textes – Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

Cuaderno de textos – Instrucciones para los alumnos

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Blank page
Page vierge
Página en blanco

Text A

Är du med rätt partner?

fredag 30 oktober 2015 – 10:55 | 3 Kommentarer

Under ett seminarium frågade en kvinna, "Hur vet jag om jag är med rätt person?".

Mannen som ledde seminariet la då märke till att det satt en stor man bredvid henne så han sa, "Det beror på. Är det där din partner?". Kvinnan svarade med uppriktighet i röstens "Hur vet du det?". Så här löd svaret på hennes första fråga:

Alla förhållanden följer samma mönster.. I början är du förälskad. Du längtar efter telefonsamtalen, beröringen och du gillar din partners små egenheter. Att falla för din partner var inte svårt, nej, det var tvärtom en helt naturlig och spontan upplevelse. Du behövde inte GÖRA någonting. Det är därför man säger att man "faller" för någon. Det antyder att du bara stod där, utan att göra något, och så plötsligt hände något dig. Att bli förälskad är en passiv och spontan upplevelse. Men efter ett par månader eller år tillsammans, falnar glöden. Det är ett naturligt mönster i ALLA förhållanden.

Sakta men säkert blir telefonsamtalen (om dom alls kommer) en källa till irritation, beröring är (när den väl sker) inte alltid välkommen och din partners egenheter är inte längre charmiga, dom driver dig till vansinne. Symptomen för det här stadiet varierar för varje förhållande, men det är en dramatisk skillnad mellan det inledande stadiet när du var förälskad och det efterföljande stadiet som är betydligt tråkigare.

Nu kanske du börjar fråga dig "Är jag med rätt person?". Och när du tänker tillbaks på den glödande kärlek ni en gång hade kanske du börjar längta efter att få uppleva det med någon annan. Här rasar förhållanden samman.

Människor skyller ofta sin olycka på sin partner och börjar på olika sätt söka efter bekräftelse och tillfredsställelse utanför förhållandet. Otrohhet är det vanligaste. Men ibland gräver människor istället ner sig i arbete, en hobby, vänskap, överdrivet tevetittande eller missbruk av olika slag. Men lösningen ligger inte utanför förhållandet. Den ligger inom det.

Jag säger inte att du inte kan förälska dig i någon annan. Självklart kan du det och tillfälligt skulle det kännas bättre. Men några år senare skulle du vara tillbaks i samma situation. Skälet till det är, och lyssna nu noga: Hemligheten för att lyckas i ett förhållande är inte att hitta rätt person, det är att lära sig älska den person du har hittat.

Kärlek är alltså ett "beslut", inte bara en känsla.

Anpassat efter Carola Ekman, <http://carolaekman.fi> (2015)

Text B

Kodning som Extremsport

Publicerad 2015-11-20

Fredag kväll i ett bergum i centrala Stockholm

Kodning som Extremsport, en sällsynt nördig tävling och en växande publikmagnet som pågått i några år och även hållits i New York och Paris.

Det är fredag kväll. I ett bergum i centrala Stockholm står Siavash Ghorbani och viftar med en blå glowstick. Den höga technomusiken gör det svårt att prata.

5 – *Blue heat, blue heat!*¹ ropar han. Färgen på den självlysande staven i hans hand är en kallelse till den första spelomgången.

10 Åtta programmerare letar sig fram mot ett podium. Där står lika många skärmar på rad, vända ut mot publiken så de nästan helt döljer personerna bakom. Sammanbitet slår de upp sina datorer och kopplar in kablarna. När maskinerna är inkopplade sitter de och trummar nervöst med fingrarna mot bordsskivan.

Musiken sänks. Kvällens konferencier tar mikrofonen för att överrösta sorlet från publiken. Han går igenom reglerna: Deltagarna har 15 minuter på sig att återskapa en webbsida. Ren kod, skriven på tangentbordet där och då, är deras enda verktyg. Ingen förberedelse är tillåten.

15 Och framför allt – detta är vad som utmärker tävlingen – koden skrivs i blindo, helt utan kontroller eller förhandsvisning. Inte förrän tiden är ute får de se resultatet.

Det är som att måla en tavla med förbundna ögon, här dessutom med hög musik, blinkande stroboskop, rök, laser och en publik som blir allt mer framfusig i sina kommentarer vartefter tävlingen fortskrider.

20 Bilden de ska återskapa presenteras: Det är den officiella sajten för ett känt svenskt bilmärke. Om en kvart ska den vara färdig.

– *Fem, fyra, tre...*, ropar mannen med mikrofonen.

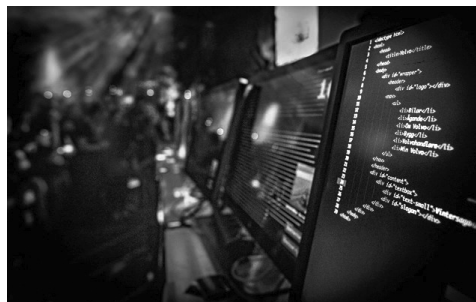
Publiken börjar vråla med i nedräkningen, programmerarnas fingrar darrar över tangentborden.

25 – ... *två, en. Börja!*

I mitten av scenen sitter en av deltagarna, Vera Olsson, och stressar upp sig. När en minut återstår har hon hamrat ur sig kod för ett par av sidans element, men inte riktigt alla.

– *Sluta koda!*

30 Tiden är slut och de åtta lyfter händerna från tangentborden. Ödets stund: Blev det en sajt skapad i blindo eller kaos på en skärm? Både och, visar det sig. Några påminner helt klart om förebilden, andra har kollapsat helt. Det är lätt hänt.
35 Ett bortglömt semikolon räcker för att allt ska gå sönder.

Att inte få kontrollera det man skriver är frustrerande.

– Vanligtvis brukar man koda och kolla. Koda och kolla. Det sitter i muskelminnet, säger Vera Olsson.

40 Rösterna räcker inte för att Vera ska gå vidare. Denna första omgång tas hem i stor stil av fjolårets vinnare.

Jag frågar om hon tänkte på att publiken kunde se varje tecken hon skrev, att hon i praktiken hade ett par hundra personer hängande över axeln när hon försökte jobba.

– Nej, man ignorerar dem när man är *in the zone*². Koden är allt man ser.

Anpassat efter Linus Larsson, www.dn.se (2015)

¹ *blue heat!*: blå spelomgång!

² *in the zone*: inne i det

Text C

”Vi behöver bryta alkoholnormens grepp”

DEBATT | ALKOHOL

Nyligen valdes jag till ny förbundsordförande för IOGT-NTO*, och när jag nu tar på mig den rollen finns många utmaningar. Normen kring alkohol är stark och påverkar – ofta oreflekterat – människors agerande. Alkoholnormen innebär att det finns en förväntan om att vuxna ska konsumera alkohol och att de som ibland eller alltid föredrar alkoholfritt behöver motivera sitt val.

Johnny Mostacero

Vi behöver bryta alkoholnormens grepp. Fler behöver bli medvetna om de begränsningar och hinder som den skapar varje dag i ett flertal sammanhang. Som med andra negativa normer skapar alkoholnormen ett vi och ett dem, kollegorna som dricker öl efter jobbet och den som dricker alkoholfritt. Den skapar ett gruptryck mot personer som kanske inte vid just det tillfället vill dricka alkohol och den bidrar till en osund alkoholkultur. Den som väljer alkoholfritt en utekväll ska inte behöva ursäkta, försvara eller motivera sig, lika lite som den som väljer alkohol behöver det.

Det finns många faktorer som befäster alkoholnormen och stärker alkoholens roll i många sammanhang. En sådan sak är alkoholreklamen. På fem år har investeringarna fördubblats och vi ser nu reklam för tre miljoner kronor, varje dag, året om.

En ny rapport visar att det finns ett tydligt samband mellan alkoholreklam och konsumtion och när det gäller unga är alkoholreklam kopplad till en tidigare lagd debutålder och en förhöjd konsumtion. Enligt en undersökning i rapporten upplever 39 procent av svenska folket att alkoholreklamen är påträngande. Då alkohollagen tydligt slår fast att reklamen inte ska vara påträngande är något uppenbarligen fel.

Det vi vet sedan tidigare är att det finns ett folkligt stöd för att begränsa eller förbjuda alkoholreklamen. I en undersökning från 2014 svarade 44 procent att de var positiva till ett reklamförbud. 81 procent menade att det är bra att alkohol är hårdare reglerad än annan typ av reklam. Länder som har begränsningar av alkoholreklamen har också ett lägre riskbruk av alkohol. I länder utan restriktioner på alkoholreklamen hade 30,6 procent ett riskbruk, medan samma siffra i länder med vissa restriktioner var 20,3 procent respektive 14,4 procent i länder med större restriktioner.

Ska vi kunna bryta alkoholnormen måste lagstiftningen kring alkoholreklam ses över. Inför valet 2014 ställde sig 8 av 10 riksdagskandidater bakom att begränsa alkoholreklamen. Det finns en politisk enighet, ett starkt folkligt stöd och forskningen är tydlig. Som ny förbundsordförande för IOGT-NTO hoppas jag att en av de första sakerna jag får uppleva i den här rollen är att alkoholreklamen släcks ner. Alkoholnormen står näst på tur.

Johnny Mostacero
förbundsordförande för IOGT-NTO

Anpassat efter Johnny Mostacero, www.svd.se (2015)

* IOGT-NTO: Independent Order of Good Templars – Nationaltemplarorden

Text D

Ur Äppelblom och ruiner

Jag hade ett långt samtal med en trevlig, något intellektuell kille som hette Göran, och som jag automatiskt tog för en vårdare. Jag tänkte att en vårdare som han – med humor och skärpa och naturlighet – säkerligen hörde till de bästa.

Efter en stund berättade han för mig om en utflykt till Dalarna med hela avdelningen, där han emellertid haft otur att gå vilse i skogen och under två dagar i följd.

– Första dan var inget problem, sa han, eftersom den andre var med mig.

– Vilken andre?

– Det var Jag och Mig, så vi gick hem hand i hand. Men den andra dan var det knivigt, för då var vi tre stycken. Jag, Mig och Mig Själ, och långt borta var vi. Vi blev tvungna att lifta. Lyckligtvis var det en lastbil som stannade, så där fanns plats för oss alla tre.

– Aha, sa jag fånigt och kände mig grundlurad.

Än idag är jag inte säker på om Göran verkligen upplevt det här äventyret eller om han bara testade min nykomlingsdumhet. Det kunde vara vilket som. Han var schizofren och knivskarpt intelligent. Han hade varit på sjukhuset i årtal.

Men det som grep mig denna första dag – det som fick min vanliga verklighet att spricka som Humpty-Dumpty¹ när han ramlade ned från sin hylla – var mötet med Rune som kom in på expeditionen och tittade på oss och sa:

– Det bästa vore naturligtvis att jag började lägga ägg.

Han var som Saint-Exupéry² lille prins som plötsligt stod där i öknen med klara blå ögon och talade magiska ord. Han liknade ingen annan. Han var finlemmad och korthårig och blond, och hans rike var inte av denna världen. Varför kändes det så tydligt hos honom och inte hos de andra? Det hade egentligen ingenting med hans utseende att göra. Snarare kanske med hans uttryck. Som om han verkligen avstått. Som om han gått dit ingen kunnat följa.

När man inte svarade på hans ord, stod han kvar en stund och väntade, och en av vårdarna lyfte på huvudet som om han först nu lagt märke till honom.

– Javisst, som hönsen, mumlade han tankspritt och återgick till sina papper.

Det gjorde mig illa. Jag tänkte inte då på att vårdaren kanske hört samma sak femtio gånger förut och inte längre visste vad han skulle säga. Jag upplevde det bara som en sårande vårdslöshet mot någon som med stort allvar försökte överbringa ett budskap – ett budskap som kanske var konklusionen av en lång tankekedja, utarbetad i tystnad. Att inte lyssna eller att bara slänga ett skämt till den som försökte öppna sitt hjärta föreföll mig även därute höra till de oförlåtliga grymheterna.

Rune böjde på huvudet och gick ut. Efter en stund följde jag efter. Jag fann honom i en fåtölj i dagrummet, i hörnet under den stora målningen som jag plötsligt visste var hans. Jag satte mig på huk bredvid honom, som en discipel vid mästarens fötter. Jag frågade hur det kom sig att han ville lägga ägg.

Marianne Ahrne, *Äppelblom och ruiner* (1980)

¹ Humpty-Dumpty: Engelsk barnramsa om ett ägg som heter Humpty Dumpty

² Saint-Exupéry: Fransk författare som skrev *Den lille prinsen*

Text E

”Man måste inte vara glad”

Mörkret och sorgen bor i varje människa på jorden och det är okej att släppa fram den totala hopplösheten, säger Nadia Montes.

– **Det är det vi står för. Idag uppmärksammar vi Nadia som intervjuas här inför 30-årsdagen på onsdag.**

Med vi menar hon doom metal-bandet *Desoluna* som hon sjunger i. På dagarna jobbar hon i ett laboratorium, där hon gör kvalitetskontroller av en slags syra som används för att ta bort rost från olika stålmaterial. Hopplösheten, säger Nadia Montes, blir mindre hopplös om man låter den få finnas.

– Det där totala mörkret man kan känna, som finns i de flestas liv, det är helt okej att känna så. Man måste inte vara glad och positiv jämt.

Nadia Montes har funderat mycket på det här. Orden liksom rinner ut. Hon tror att positivt tänkande kan vara destruktivt i längden. Att många samhällsproblem beror på att människor försöker gömma sig bakom fasader.

– Man förnekar det faktum att vi är människor. Vi är benägna att känna ilska och sorg lika mycket som glädje och hopp. Jag tror inte man ska förtränga så mycket, utan försöka acceptera det istället.

Hon söker en innerlig ärlighet och önskar att hon vore bättre på att säga vad hon tycker, bättre på att säga ifrån.

– Men det är klart, allt har sin tid och plats. Det är ett livslångt projekt att hela tiden sträva mot att vara sann mot sig själv. Är man van vid ett visst tankemönster och håller fast i det så är det inte så lätt att bryta sig loss.

Desolunas texter handlar om förnekelse, svaghet, växande ilska. Inspirationen kommer från lite olika håll: sagor, myter och spökberättelser.

– Jag har alltid dragits till det mörka. Inte nödvändigtvis det våldsamma, men det lite svårmodiga. Och det är väl det som är grunden i alla mytologiska berättelser, säger Nadia Montes.

När hon var liten och bodde i Arlöv och Ängelholm läste hennes föräldrar ofta folksagor från Latinamerika. Nadia Montes fastnade för dem som handlar om människor som hamnar i situationer som tvingar dem att visa sina allra sämsta sidor. Nuförtiden tittar hon på ganska många Youtube-filmer om mystiska fenomen och historier med övernaturliga inslag. Också i det oförklarliga finner hon hopp.

35 – Vi lever i ett väldigt sekulariserat, högteknologiskt samhälle [– X –] man måste kunna förklara allt, och se och höra och röra vid saker. Jag vill gärna tro [– 53 –] det finns något bortom det. Världen känns mycket mer intressant för mig [– 54 –] allt inte går att rationalisera. Man måste tillåta sig själv mystik i livet. [– 55 –] slutar vi växa som människor.

Nadia Montes öppnar ett fönster på sin inglasade balkong och tittar ut över Kulladal och alla små kaniner som hoppar runt där.

40 – Livet är en enda lång väg mot att hitta sin väg, hitta sig själv. Man måste låta det vara så. Och tillåta sig att inte ha svar på allt.

Anpassat efter Moa Gestrand, www.sydsvenskan.se (2015)
